

MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ XÂY DỰNG CHỈNH ĐỐN ĐẢNG THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG THỜI KỲ ĐỔI MỚI HIỆN NAY

**SOME ISSUES ON THE BUILDING AND REORGANIZATION OF THE
COMMUNIST PARTY IN COORDANCE WITH HO CHI MINH'S IDEOLOGY
IN THE CURRENT INNOVATION PERIOD**

NGUYỄN THỊ KIM BÌNH
Đại học Đà Nẵng

TÓM TẮT

Xây dựng, đổi mới, chỉnh đốn Đảng một cách thường xuyên liên tục là một trong những nội dung quan trọng của tư tưởng Hồ Chí Minh về Đảng Cộng sản. Bước vào công cuộc đổi mới, vấn đề xây dựng chỉnh đốn Đảng được đặt ra như một tất yếu khách quan cả về lý luận và thực tiễn. Đẩy mạnh công tác xây dựng chỉnh đốn Đảng hiện nay rất cần phải nghiên cứu và luận giải một cách sâu sắc những tư tưởng "gốc" của Hồ Chí Minh về xây dựng chỉnh đốn Đảng và vận dụng sáng tạo những tư tưởng đó trong điều kiện, bối cảnh mới.

ABSTRACT

One of the important points in Ho Chi Minh's ideas about the communist party is the continuous and regular development, innovation and reorganization of the communist party. In the time of innovation, building and reorganizing the communist party are regarded as an objective truth in both theory and practice. Accelerating the building and reorganization of the communist party now needs to thoroughly research and explain Ho Chi Minh's original ideas about building and reorganizing the communist party and creatively applying it into new conditions and situation.

1. Tính cấp thiết của việc xây dựng chỉnh đốn Đảng

Xây dựng và chỉnh đốn Đảng để Đảng luôn luôn hoàn thành sứ mệnh Đảng cầm quyền đối với giai cấp và dân tộc là một nội dung quan trọng trong tư tưởng Hồ Chí Minh về Đảng Cộng sản. Theo Hồ Chí Minh thì việc chỉnh đốn Đảng không phải là một giải pháp tình thế, mà là một công việc thường xuyên, thể hiện tính quy luật, trong công tác xây dựng và phát triển của Đảng Cộng sản.

Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH được Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VII của Đảng thông qua cũng đã khẳng định "Để đảm đương được vai trò lãnh đạo, Đảng phải vững mạnh cả về chính trị, tư tưởng và tổ chức, phải thường xuyên tự đổi mới, tự chỉnh đốn, ra sức nâng cao trình độ trí tuệ, năng lực lãnh đạo".

Về phương diện lý luận, có thể thấy những cơ sở quy định tính cấp thiết của công tác XD chỉnh đốn Đảng của thời kỳ đổi mới như sau:

- Trước hết cần phải thấy rõ, lãnh đạo cách mạng XHCN là nhiệm vụ mới mẻ, khó khăn phức tạp. Thời kỳ trước đổi mới, bên cạnh những nỗ lực tìm tòi sáng tạo đưa đến nhiều thành tựu to lớn không ai có thể phủ nhận, Đảng ta cũng có phạm phải những sai lầm như giáo điều trong tư duy lý luận về mô hình CNXH, chủ quan duy ý chí đi đôi với bảo thủ trì trệ biểu

hiện ở chỗ một mặt kéo dài quá lâu cơ chế tập trung quan liêu bao cấp, mặt khác lại chủ quan nóng vội trong cải tạo XHCN, trong việc xác định bước đi và quy mô của công nghiệp hoá..... Khi đổi mới là tất yếu, là mệnh lệnh của cuộc sống và là sự thay đổi có tính bước ngoặt trong quan niệm về phương thức xây dựng CNXH thì vấn đề xây dựng và chỉnh đốn Đảng, đảm bảo cho Đảng vươn lên ngang tầm nhiệm vụ chính trị mới cũng là tất yếu và mang tính cấp thiết.

- Sự nghiệp đổi mới toàn diện đất nước đã làm cho cơ cấu xã hội có sự thay đổi lớn. Xã hội ta từ chỗ thuần nhất với hai giai cấp là công nhân, nông dân tập thể và trí thức XHCN đã chuyển sang cơ cấu mới gồm nhiều giai cấp, nhiều tầng lớp và nhóm xã hội gắn với nền kinh tế nhiều thành phần. Quan hệ lợi ích cũng có những thay đổi sâu sắc: từ kiểu quan hệ lợi ích tương đối giản đơn, "thuần khiết" trên cơ sở chế độ công hữu và cơ chế kế hoạch hoá tập trung chuyển sang kiểu quan hệ lợi ích mới phức tạp đa dạng, với những mâu thuẫn mới nảy sinh từ cơ chế thị trường nhiều thành phần đa sở hữu. Như vậy là công tác xây dựng và chỉnh đốn Đảng thật sự mang tính cấp thiết, còn do bối cảnh xã hội mà Đảng lãnh đạo có nhiều thay đổi khi đất nước xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng XHCN.

- Xét về bản thân Đảng, nhất là về đội ngũ cán bộ đảng viên của Đảng thì công tác xây dựng chỉnh đốn Đảng thời kỳ đổi mới càng có ý nghĩa cấp bách. Theo tư tưởng Hồ Chí Minh chỉnh đốn lại Đảng là trước hết làm cho "mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thuần nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm, liêm chính, chí công vô tư" và càng làm cho mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên, mỗi chi bộ đều ra sức làm tròn nhiệm vụ Đảng giao phó cho mình, toàn tâm, toàn ý phục vụ nhân dân. Lãnh đạo công cuộc đổi mới, xây dựng thành công CNXH là một nhiệm vụ khó khăn phức tạp nhất của Đảng ta từ trước đến nay. Nhiệm vụ đó đòi hỏi Đảng phải nỗ lực vươn lên cả về phẩm chất chính trị tư tưởng, cả về trình độ trí tuệ năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu. Đảng phải mạnh hơn bao giờ hết vì "sức có mạnh mới gánh được nặng và đi được xa". Thế nhưng, hiện nay điều đáng lo ngại là "trong Đảng đang bộc lộ một sự yếu kém: sự suy thoái về tư tưởng chính trị, tình trạng tham nhũng, quan liêu, lãng phí của một bộ phận cán bộ đảng viên có chiều hướng phát triển nghiêm trọng hơn, việc thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ không nghiêm, bộ máy tổ chức của Đảng và Nhà nước chậm được củng cố và đổi mới" [5, 24]. Thêm vào đó "sự suy thoái về phẩm chất đạo đức của một bộ phận cán bộ đảng viên phai nhạt lý tưởng cách mạng, tha hoá về phẩm chất, đạo đức" đang thật sự là vấn đề bức xúc đối với xã hội. Tình hình đó đòi hỏi công tác xây dựng chỉnh đốn Đảng theo tư tưởng Hồ Chí Minh của thời kỳ đổi mới càng trở nên cấp thiết.

2. Tư tưởng Hồ Chí Minh cùng với chủ nghĩa Mác - Lênin là nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động của Đảng ta

Đảng Cộng sản Việt Nam từ khi ra đời đến nay đã luôn luôn lấy tư tưởng Hồ Chí Minh, cùng với chủ nghĩa Mác - Lênin làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động. Tuy vậy, xét về mặt nhận thức lý luận thì việc xác định và khẳng định tư tưởng Hồ Chí Minh như một nền tảng tư tưởng của Đảng là một quá trình. Phải đến Đại hội toàn quốc lần thứ VII của Đảng thì vị trí nền tảng tư tưởng Hồ Chí Minh mới được xác định chính thức. Văn kiện đại hội VII khẳng định: "Đảng lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền

tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động" và coi đó là "một bước phát triển hết sức quan trọng trong nhận thức và tư duy lý luận của Đảng". Sự kiện này đánh dấu mốc quan trọng, có ý nghĩa đặc biệt trong việc xác định đúng đắn vị trí tư tưởng Hồ Chí Minh đối với toàn bộ tiến trình cách mạng Việt Nam. Có thể thấy rõ, việc Đảng ta khẳng định lấy tư tưởng Hồ Chí Minh cùng với chủ nghĩa Mác - Lênin làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động của Đảng là một sự lựa chọn mang tính lịch sử khi đất nước bước vào thời kỳ đổi mới.

Đến đại hội IX của Đảng (2001), lần đầu tiên nội dung khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh đã được trình bày khá đầy đủ và toàn diện trong văn kiện chính thức, phản ánh những thành tựu và kết quả nghiên cứu về tư tưởng Hồ Chí Minh những năm gần đây. "Tư tưởng Hồ Chí Minh là một hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, là kết quả của sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của nước ta, kế thừa và phát huy các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hoá nhân loại. Đó là tư tưởng về giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, giải phóng con người; về độc lập dân tộc gắn liền với CNXH;... Tư tưởng Hồ Chí Minh soi đường cho cuộc đấu tranh của nhân dân ta giành thắng lợi, là tài sản tinh thần to lớn của Đảng và dân tộc ta" [6, 83-84].

Trong công cuộc đổi mới ngày nay, cho dù tình hình thế giới có nhiều biến động phức tạp thì Đảng ta vẫn ngày càng tìm thấy ở tư tưởng Hồ Chí Minh và chủ nghĩa Mác - Lênin nhiều quan điểm và chỉ dẫn quý báu. Đó là một đảm bảo chắc chắn cho con đường đi lên CNXH ở nước ta, là tài sản tinh thần to lớn mà Đảng và dân tộc ta còn phải ra sức khai thác, phát huy trong những điều kiện mới.

3. Xây dựng chính đốn Đảng theo tư tưởng Hồ Chí Minh thời kỳ đổi mới

Có thể khẳng định, công tác xây dựng chính đốn Đảng, làm cho Đảng luôn thật sự vững mạnh, ngang tầm với nhiệm vụ chính trị của từng giai đoạn cách mạng luôn luôn được Hồ Chí Minh hết sức coi trọng và là bộ phận quan trọng trong tư tưởng Hồ Chí Minh về Đảng cầm quyền. Để làm tốt vai trò lãnh đạo, Đảng phải thường xuyên tự đổi mới, tự chỉnh đốn. Là Đảng cầm quyền lại hoạt động trong điều kiện mới hết sức phức tạp, Đảng ta ý thức sâu sắc về điều đó, coi đây là một quy luật phát triển của Đảng. "Đổi mới và chỉnh đốn Đảng là nhằm nâng cao phẩm chất và năng lực lãnh đạo, xây dựng củng cố và bảo vệ Đảng, làm cho Đảng luôn luôn trong sạch, vững mạnh, đáp ứng yêu cầu của nhiệm vụ chính trị trong giai đoạn mới" [4, 47]. Tuy vậy, xây dựng và chỉnh đốn Đảng trong thời kỳ đổi mới, trong điều kiện cực kỳ phức tạp của cơ chế kinh tế thị trường định hướng XHCN mới được xác lập bước đầu còn chưa đồng bộ và hoàn thiện, là một cuộc đấu tranh hết sức phức tạp, quyết liệt, gian khổ và lâu dài. Công cuộc xây dựng, chỉnh đốn Đảng phải làm thường xuyên và ngày càng quyết liệt, chứ không thể chỉ bó hẹp trong khuôn khổ một cuộc vận động, dù đó là cuộc vận động lớn.

Cần phải khẳng định rằng, các quan điểm chỉ đạo, các chủ trương, biện pháp về xây dựng, chỉnh đốn Đảng thể hiện trong các nghị quyết của Đảng từ khi tiến hành đổi mới đến nay đều dựa trên nền tảng lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, đều

biểu hiện sự vận dụng đúng đắn, sáng tạo của Đảng ta trong thời kỳ đổi mới. Nhưng tại sao công cuộc xây dựng, chỉnh đốn Đảng chưa thu được kết quả như mong muốn, chưa đạt được yêu cầu đề ra như đánh giá của chính Đại hội Đảng lần thứ IX?. Phải chăng chúng ta tổ chức thực hiện Nghị quyết chưa tốt, "chưa chỉ đạo tập trung và kiên quyết, chủ trương biện pháp thiếu đồng bộ", hay những giải pháp, biện pháp cụ thể mà nghị quyết Đảng đưa ra chưa đủ "liều lượng", chưa đủ kiên quyết và mạnh mẽ theo đúng với tư tưởng "gốc" của Hồ Chí Minh?

Theo chúng tôi, bản chất của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh là cách mạng, khoa học và sáng tạo, luôn gắn chặt với thực tiễn. Vấn đề có tính nguyên tắc ở đây là phải dùng thế giới quan phương pháp luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh đột phá vào những vấn đề cơ bản và bức xúc do thực tiễn đặt ra, trong đó có vấn đề xây dựng và chỉnh đốn Đảng trong điều kiện Đảng cầm quyền lãnh đạo xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng XHCN.

Trở lại với tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng chỉnh đốn Đảng có thể thấy, bối cảnh xã hội chính trị, kinh tế, văn hoá tư tưởng thời kỳ Hồ Chí Minh sống và hoạt động khác xa so với thời kỳ đổi mới hiện nay. Trong điều kiện Đảng cầm quyền xây dựng CNXH theo mô hình tập trung quan liêu bao cấp và kế hoạch hoá cao độ, những tiêu cực xã hội dù sao cũng chưa xuất hiện nhiều và nghiêm trọng như thời kỳ thực hiện cơ chế thị trường với nền kinh tế nhiều thành phần như hiện nay. Vậy mà Hồ Chí Minh vẫn hết sức coi trọng công tác xây dựng chỉnh đốn Đảng, kiên quyết đấu tranh chống quan liêu, tham nhũng và chủ nghĩa cá nhân, hết sức đề phòng nguy cơ Đảng rơi vào quan liêu, xa rời quần chúng... Trong công tác xây dựng chỉnh đốn Đảng, Hồ Chí Minh coi tham nhũng là kẻ địch nội xâm và chống tham nhũng "cũng quan trọng và cần kíp như việc đánh giặc trên mặt trận". Người nói: "Tham ô là trộm cướp, lãng phí tuy không lấy của công dứt túi, song kết quả cũng rất tai hại cho nhân dân, cho chính phủ. Có khi tai hại hơn nạn tham ô. Mà có nạn tham ô và lãng phí là vì bệnh quan liêu...", "Tham ô, lãng phí và bệnh quan liêu, dù cố ý hay không cũng là bạn đồng minh của thực dân phong kiến..." [10, 484,502]. Theo tinh thần đó, Người đã cảnh báo: "Một dân tộc, một Đảng và mỗi con người, ngày hôm qua là vĩ đại, có sức hấp dẫn lớn, không nhất định hôm nay và ngày mai vẫn được mọi người yêu mến và ca ngợi, nếu lòng dạ không trong sáng nữa, nếu sa vào chủ nghĩa cá nhân" [9, 557].

Có thể thấy rõ, trong điều kiện kinh tế thị trường hiện nay khi chủ nghĩa cá nhân càng có "dịp để phát triển, để che lấp đạo đức cách mạng", tổ chức và cán bộ, đảng viên luôn đứng trước nguy cơ "dễ bị tổn thương hơn", thì vấn đề xây dựng chỉnh đốn Đảng càng cần phải trở về với cội nguồn tư tưởng Hồ Chí Minh.

Từ thực trạng "suy thoái về phẩm chất đạo đức của một bộ phận cán bộ, đảng viên rất nghiêm trọng... không ít cán bộ, đảng viên phai nhạt lý tưởng cách mạng, tha hoá về phẩm chất đạo đức" đang thật sự là vấn đề bức xúc đối với xã hội ta hiện nay, cần nhận thức vấn đề xây dựng chỉnh đốn Đảng đang trở thành một nhiệm vụ cực kỳ quan trọng liên quan đến sự sống còn của Đảng, của chế độ XHCN ở nước ta. Tình hình đó đòi hỏi công tác xây dựng chỉnh đốn Đảng một mặt phải đứng vững trên lập trường quan điểm, nguyên tắc và phương

pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Mặt khác đòi hỏi một sự vận dụng sáng tạo những tư tưởng đó theo hướng kiên quyết hơn, với những giải pháp mạnh mẽ hơn. Có như vậy công tác xây dựng chính đôn Đảng mới thu được kết quả như mong muốn, mới đạt được mục tiêu mà nghị quyết Đảng đã đề ra.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI*, NXB CTQG, HN, 1987.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị đại biểu toàn quốc giữa nhiệm kỳ khoá VII*, (Lưu hành nội bộ), HN, 1994.
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VII*, NXB CTQG, HN, 1991.
- [4] Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII*, NXB CTQG, HN, 1996.
- [5] Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ VI (lần 2) BCH TW khoá VIII*, NXB CTQG, HN, 1996.
- [6] Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, NXB CTQG, HN, 2001.
- [7] Lê Xuân Lự: Về tư tưởng Hồ Chí Minh, *Cộng sản*, số 10, tháng 5, 2001
- [8] Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Tập 4, xuất bản lần thứ 2, NXB CTQG, HN, 1995
- [9] Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Tập 5, xuất bản lần thứ 2, NXB CTQG, HN, 1995
- [10] Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Tập 6, xuất bản lần thứ 2, NXB CTQG, HN, 1995
- [11] Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Tập 9, xuất bản lần thứ 2, NXB CTQG, HN, 1996
- [12] Nguyễn Thế Nghĩa: Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh trong xây dựng và chính đôn Đảng, *Cộng sản*, số 11, tháng 6- 2001.
- [13] *Tài liệu tham khảo phục vụ nghiên cứu Nghị quyết Hội nghị lần thứ sáu (lần 2), khoá VIII*, NXB CTQG, HN, 1999.
- [14] *Trích tác phẩm kinh điển về xây dựng Đảng*, NXB SGK MLN, HN, 1984.